

КЪМ РУСЕ - С ПРИСТРАСТИЕ

РАЗГОВОР С НАЙДЕН ИЛИЕВ,
ЖУРНАЛИСТ ОТ В. „СТЪРШЕЛ“

— Колега, с теб се познаваме отдавна. Името ти е известно на русенци. Обикновено публикациите на русенска тематика имат един автор — Найден Илиев. Откъде е това пристрастие към нашия град?

— Първоначално то беше въпрос на чисто журналистическа амбиция. В редакцията на „Стършел“ бяха известни няколко безуспешни опита на кореспондента ни за Северноизточна България да се добере до данните за законона рушенията, за които бяхме получили сигнали от Русе, по ради неотзивчивостта на местните държавни и партийни институции. Реших и аз, от професионални подбуди, да си опитам късмета.

— И успя.

— Сам нямаше да мога. Защото се убедих, че в Русе ко мандно-административната система е с особено добре укрепени позиции. Направо непробиваема. Имах щастие, че по паднах на хора с будна гражданска съвест, работещи в Държавен финансов контрол, на честни русенци, които имаха кураж да направят разкрития... И получих материал в изобилие. Показа се, че Русе е златна мина за сатирика.

— Но в този факт няма нищо смешно, нали?

— И на мен не ми беше до смях. Смятам, че това се е разбрало и от публикациите, които последваха. Но не журналистически находки от този род бяха поводът да стана истински съпричастен с проблемите на Русе. При едно от посещенията ми тук, когато прекосявах централния площад, се спусна гъста задушлива мъгла. Изведнъж естественото оживление наоколо секна, всичко се смълча, хората покриха лицата си с носни кърпички и забързаха, дечицата, които играеха около фонтана, буквално се разбягаха, гълъбите лятнаха и се скриха... Бях потресен. Знаех, разбира се, за периодичните хлорни обгазявания на града, но едно е да си чувал, а съвсем друго е да видиш с очите си, да почувствуваш със сърцето си. Знаех също така, че има строго табу на темата. Но не можех повече да мълча! Написах фейлетона „Там, где птичките не пеят“. Когато той се отпечатваше, дойде нареждане вестникът да бъде спрял. При свършен факт обаче. Почти целият тираж на вестника беше извъртан на ротомашината.

— Всички, които писаха за нещастieto на Русе в този период, пострадаха по някакъв начин. Как беше при теб?

— И преди, и особено след отпечатването на фейлетона

„Там, где птичките не пеят“ изживях редица тежки моменти. Положението ми вече се обсъждаше в Секретариата на ЦК на БКП и вероятно щях да загубя работата си, ако русенската общественост не се беше надигнала на протестни митинги срещу хлора, ако не бяха последвали публикации във вестниците „Литературен фронт“ и „Народна култура“, ако в моя защита не се обявиха русенци Пелитев, Стефан Продев, Серафим Северняк, Дамян Обрешков, Стоян Михайлов. И после върху тях се стовари ударът — върху върховете — за назиждане.

— Една твърде шумяла с твое „съдействие“ русенска тема е случаят Григоров.

— Русенецът Христо Григоров дойде при мен в редакцията на в. „Стършел“, след като шест години бе търсил справедливост. Беше съвсем отчаян и обезверен. Ясно ми беше с какво дело се залавям, но не можех да не приема. След публикацията на „И да си прав — ще мълчиш!“ срещу мен като автор заваляха протести — от Съюза на юристите в България, от Главната прокуратура. В края на краищата делото бе върнато за ново разследване от Прокуратурата в Толбухин.

— Защо чак в Толбухин?

— За да го разследва безпристрастен прокурорски състав. Мнозина прокурори и съдии в Русе бяха под влияние на тогавашното ръководство на града — Петър Петров и неговото обкръжение. Известно е, че Върховният съд отмени присъдата на Русенския районен съд и Христо Григоров беше реабилитиран. По случая бе създаден и документалният филм „Тъжба“ на режисьора Иван Росенов.

— Няколко русенски съдии реагираха особено остро...

— В течение съм на преписката за споровете между окръжния съдия Георги Димитров и Христо Григоров. Димитров се стреми да оправдае себе си, нападайки другите — включително мен и вестника. След като направих юридическа консултация, мога да кажа, че Георги Димитров от правна гледна точка е допуснал съдебна грешка и то точно в пунктовете, за които най-убедително твърди, че е прав. Проучвам задълбочено нещата и смятам да му отговоря с нова публикация. Мисля, че споровете не трябва да се решават с нападки, а с аргументи в с културален смисъл да твърдя още, че съдията Георги Димитров е твърде пристрастен към номенклатурата.

— Номенклатурата, която

след 10-ти ноември трябва да си отиде от нашия обществения живот. Поне така очаквахме.

— Да, затова останах много изненадан, когато разбрах, че Петър Петров влязъл в Министерския кабинет. Основателно беше възмушено на русенци и те отправиха петиция до Народното събрание. Аз изразих недоволство то им по свой начин — в фейлетона „Имам питане“. Всички знаем как абсурдно се разви нещата в Народното събрание. Парламентарната комисия излезе с предложение Петър Петров да си подаде оставката. Той я подаде, след което започна да пояснява и отрича някои пунктове в доклада на Парламентарната комисия.

— Тоест така си подаде оставката, че тя да не бъде приета.

— Да. Станаха народни представители от номенклатурата, влязоха му в положението — много близо до тяхното, в оставката не беше приета. Беше предложено авторите на критичните материали за Петър Петров да бъдат дадени на Прокуратурата като клеветници. Съвсем изненадващо прозвуча изказването на Нешка Робева, която подкрепи предложението по принцип, но това беше отнесено към конкретния случай и ни постави в нелеко положение — мен, режисьора Иван Росенов и колегите от в. „Дунавска правда“. По този повод конгресът на Съюза на българските журналисти гласува протестна декларация до Народното събрание. Само след няколко дни правилството си подаде оставката. Осъществя се девизът — „Един за всички, всички за един“ — всички от правителството го защитиха и всички си отидоха. Но Петър Петров остана в Парламента като народен представител, остана и всички народни представители от Русе, много от които не гласуваха за оставката му като министър. Те не се събразиха с категоричното мнение на собствените си избиратели. Достоинството и справедливостта изискват всички да си подадат оставките, тъй като вече са изгубили доверието на гражданите на Русе.

— Продължаваш да живееш с проблемите на Русе?

— Естествено. Поддръжка та на русенци с протестните им митинги, с десетките писма, които получавам в редакцията, ме трогват и аз ще бъда винаги с тях.

Разговора води
Маргарита КИРИЛОВА